

“แคว้นหนึ่งคืนหนึ่งไม่เห็น”

เทศน์ที่ สถานปฏิบัติธรรมป่าวิเวกสิกขาราม อ.พล จ.ขอนแก่น

พระอาจารย์วิชัย กัมมสุทโธ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๒

วันนี้เป็นวันพระแรม ๘ ค่ำ เป็นวันพระแรกที่เข้าพรรษา ปกติวันพระหนึ่งเขาบัญญัติเอาไว้เพื่อให้ญาติโยมได้ทำบุญ เพราะวันหนึ่งสัปดาห์หนึ่ง ๗ วัน ๘ วันให้มีวันพระ ๑ วัน ทีนี้ถ้าเราไปต่างประเทศเขาไม่ให้เอาวันพระ เพราะว่าเขาหยุดงานเสาร์อาทิตย์นี้ เขาเอาวันเสาร์วันอาทิตย์ ที่ไปมาที่ออสเตรเลียนี้ เขาเอาวันเสาร์วันอาทิตย์เป็นวันทำบุญ ญาติโยมรวมกัน นี่อันนี้อย่างหนึ่ง จริงๆแล้ววันทุกวันมีแคว้นหนึ่งกับคืนหนึ่ง ไม่ว่าจะวันโกนวันพระวันจันทร์วันอังคารวันพุธวันพฤหัสบดี มีแคว้นหนึ่งกับคืนหนึ่ง ทำไมถึงมีวันจันทร์ถึงวันพฤหัสบดีเสาร์อาทิตย์ ก็เพราะไฉนคัหมาย วันจันทร์ถึงวันศุกร์ก็วันราชการ เสาร์อาทิตย์เขาหยุดราชการ หรือก็เอาไว้จดจำ มีไว้ใช้งาน อย่างเช่นคนนี่เกิดวันอะไร เดือนอะไร แท้จริงแล้วไม่ว่าวันอะไรเดือนอะไรก็มีแค่กลางวันกับกลางคืน นี่กลางวันกับกลางคืน ตอนนี่กลางวันดับไปแล้ว กลางคืนกำลังเกิดอยู่ เดี่ยวต่อไปกลางคืนก็จะดับไป กลางวันก็จะเกิดขึ้นมา เหตุอันนี้ถ้าเรารู้ความจริงตรงนี้นี่ เราก็จะเข้าใจเลย มีอาจารย์ท่านหนึ่งมาถามว่า ได้รับย้ายไปเป็นรองผู้อำนวยการ จะย้ายวันไหนดีนะ อาตมาก็บอกว่า ย้ายวันไหนที่มันพร้อม วันไหนที่พร้อมวันนั้นละวันดีฤกษ์ดีเวลาดี ถ้าวันไหนไม่พร้อม จะย้ายแล้วยังเถียงกันทะเลาะกันเบาะแว้งกัน ขนอันนั้นก็ไม่มีพร้อม รถก็ไม่พร้อม คนก็ไม่พร้อม วันนั้นละเป็นวันไม่ดี ธรรมะเขาจะมีวันของเขาอยู่ วันที่พร้อมมูลนั้นคือเป็นวันดี เหตุอันนี้อีกนัยหนึ่ง เราไปทำบุญ เวลาว่างศิลาฤกษ์หรือเวลาอะไรก็ตาม หรือเวลารคน้ำมนต์เหมือนกัน ชะยันโต โพธิยาฯนี้ จริงๆพอแปลออกไปเขาบอกว่า เวลานี้ วันเวลานี้ ที่เป็นกุศล เวลาไหนที่ใจมันเป็นกุศล งานการเป็นกุศลพร้อมมูล ขณะนั้นเวลานั้นเป็นเวลาดี ญาติโยมฟังให้คินะที่พูดวันนี้ เวลาที่เป็นกุศลเวลานั้นละเป็นเวลาที่ดี เวลาไหนมันเป็นอกุศล ชัดเคืองโกรธเคืองทะเลาะเบาะแว้งกันเวลานั้นละเวลาไม่ดี คือเวลานั้นเป็นเวลาโทษ นี่คือกรรมนั่นเอง เหตุอันนี้เราส่วนใหญ่ไม่ได้ศึกษา เรื่องของธรรมะ เรื่องของตัวเอง ไม่สนใจก็เลยเกิดการเรียนรู้ที่ผิดๆเกิดขึ้น พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสไว้ว่า อย่าฟังเชื่อเพราะเป็นเรื่องที่เคยทำต่อๆกันมา อย่าฟังเชื่อเพราะเคยเชื่อกันมา อย่าฟังเชื่อเพราะเป็นข่าวว่า โนนที่นั่นคิตตรงนี้คิตตรงนี้นั้น

อันนั้นนี่ อย่าฟังเชื่อเพราะมงคลต้นข่าวนั่นเอง อย่าฟังเชื่อโดยการคาดคะเน อย่าฟังเชื่อโดยการคาดเดา อย่าฟังเชื่อโดยการตรึกตามอาการ อย่าฟังเชื่อเพราะผู้พูดน่าเชื่อถือ อย่าฟังเชื่อเพราะผู้พูดเป็นครูของเรา อันนี้เรื่องภายนอกหมด ทีนี้เรื่องภายในละ อย่าฟังเชื่อเพราะเข้าได้กับความเห็นของตัวเอง เพราะอะไร เพราะบางทีเราอาจจะเห็นผิด นี่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเห็นผิดเราก็เลยเชื่อ นี่มันเป็นอย่างนั้น ท่านให้พิจารณาเนื้อความของเรื่องราวนั้นนะ ว่าเป็นกุศลหรือเป็นอกุศล เป็นประโยชน์หรือเป็นโทษ ถ้าเป็นประโยชน์ ก็ให้พิจารณาเอาไปใช้ ใช้แล้วก็ถ้าถูกต้องก็เชื่อ ถ้าไม่ถูกต้องก็วางซะ เหตุอันนี้เรื่องกาลามสูตรท่านสอนหลักความเชื่อ แม้แต่ตัวเองก็ยังไม่ให้เชื่อเลย ต้องใช้สติปัญญาวิจยก่อน เพราะอะไร เพราะรูปนามขันธ์ ๕ นี่เป็นของปลอม เราไปหลงยึดว่ารูปนี้ของกู เวทนาก็ของกู สัญญาก็ของกู สังขารความคิดนึกก็ของกู วิญญาณก็กูรู้ละจริงๆ ไม่ใช่เลย มันเกิดแล้วก็ดับไป เกิดตามเหตุปัจจัย ไม่ใช่ของเรา ยกตัวอย่างเรื่องรูปง่ายๆ ทุกคนตอนนี้ อายุก็มากกันแล้วนี่ เคยผ่านเด็กกันมาไหม แล้วเด็กมันหายไปไหน ยังไม่ต้องพูดตอนเจ็บตอนตายนะเพราะมันไม่เห็น เห็นแต่คนอื่นเจ็บคนอื่นตาย พอพูดเรื่องของเจ้าของนะ เคยผ่านเด็กกันมาไหม แล้วเด็กตอนนี้มันหายไปไหน ทำไมไม่บังคับให้มันอยู่เป็นเด็กได้ตลอด เพราะอะไร ก็เพราะมันบังคับไม่ได้ ร่างกายนี้ต้องแก่เจ็บแล้วก็ตายไป เป็นธรรมชาติของธาตุ เขาเรียกว่าธาตุทั้ง ๔ ประชุมกันเข้า เหตุอันนี้เมื่อบังคับมันไม่ได้ แล้วมันจะเป็นของเราได้อย่างไร บังคับไม่แก่ได้ไหม ไม่เจ็บได้ไหม ไม่ตายได้ไหม ไม่ได้ ไม่ใช่ของเรานะเหมือนบ้านเฉยๆ กรรมสิทธิ์โดยสมมติว่าเป็นบ้านของเราแต่ความจริงบ้านหลังนั้น เมื่อปลุกขึ้นมาแล้วจะไม่ให้แก่ได้ไหม ทิ้งไว้เฉยๆมันแก่จะไม่ได้ใช่ นั่นละคือความจริง เมื่อบังคับไม่ให้แก่ไม่ได้แล้วบ้านมันเป็นของเราได้อย่างไร จึงบอกว่าบ้านนั้นนะเป็นของเราโดยสมมติกรรมสิทธิ์ไม่ให้แย้งกัน สมมติไว้ใช้งาน ไว้ใช้งานไว้อยู่ร่วมในสังคม แต่เราไม่เห็นตรงนี้ก็เลยไปเป็นอุปาทาน หลงไปว่าเป็นของกูจริงๆนะ พอบ้านเกิดอะไรขึ้นมาความทุกข์ใจเลยตามมา ร่างกายเหมือนกัน เมื่อแก่เมื่อเจ็บเมื่อตายขึ้นมา ก็เลยเกิดความทุกข์เวลามันมาเยือน เพราะไม่รู้ความจริงว่ากายนี้ก็เป็นอสังขารเหมือนบ้าน เหตุอันนี้เราอาศัยเขาอยู่เฉยๆ อาศัยเขาทำประโยชน์เฉยๆ ให้พิจารณาให้ถ่องแท้ เมื่อพิจารณาถ่องแท้แล้วความทุกข์จะไม่มี ความทุกข์เพราะความหลงนั่นเอง ไม่เห็นแจ้งไม่รู้แจ้งนั่นเอง เหตุอันนี้ให้พิจารณาให้ชัดแจ้ง พิจารณาลงไปอย่าให้แก่โดยเปล่าประโยชน์ แก่ไปเรื่อยๆแก่แล้วเปล่าประโยชน์

มิได้ประโยชน์ ถ้าแก่แล้วได้ประโยชน์ บางคนชอบเอาความแก่มาอวดกัน ไข้ใหม่ ภู
แก่กว่ามีงนะมีงต้องฟังภู ภูเกิดก่อนมีงนะ อันนั้นแก่ไม่ได้ประโยชน์ แก่ได้ประโยชน์
ของพระพุทธเจ้า เราเห็นว่าความแก่นี้เป็นสิ่งที่บังคับไม่ได้ ร่างกายนี้แก่ไปด้วยอาหารคาว
หวาน แก่ไปเรื่องของธาตุไม่ใช่เรื่องของเรา เมื่อไม่ใช่ของเรา เมื่อมันจะแก่ ก็รู้ว่ามันแก่
มันเป็นธรรมชาติของธาตุไม่ใช่ของเรา จิตเมื่อรู้ความจริงตรงนั้นแล้ว สติปัญญาตรงนั้น
มันจะแยกออกไป ความทุกข์ใจก็จะน้อยลง เพราะมันเรื่องของธาตุ ไม่ใช่เรื่องของเรา
ถ้าเรื่องของเราทุกข์ทันที นี่สังเกตให้คิดเตือนสติเรานะ นั่นให้พิจารณาให้ชัดเจนให้เห็น
แจ้ง ทั้งเรื่องของสมมติ มันก็เป็นเรื่องของสมมติ อย่างวันคืนนี้ วันจันทร์วันอังคารวัน
พฤหัสบดีมันเรื่องของสมมตินะ ที่จริงมันมีแค่กลางวันกับกลางคืน เหตุุนั้นถ้าเราไม่รู้
แจ้งหมอดูก็เลยได้เงิน หมอดูได้เงิน เกิดวันไหน ตกฟากวันไหนเดือนไหนปีไหน ดี
เลวเลยขึ้นกับคำพูดเขา แต่แท้จริงแล้วดีเลวไม่ได้ขึ้นกับคำพูด ขึ้นกับกรรมคือการ
กระทำของเรา ตั้งแต่อดีตตั้งแต่ก่อนเราเกิดแล้วกรรมมันสร้างมาแล้ว กรรมตัวนั้นล่ะจะ
ให้ผลมา จนเป็นเหตุเป็นปัจจัยในปัจจุบัน ปัจจุบันเป็นเหตุเป็นปัจจัยที่สร้างไปสู่อนาคต
อีก กรรมนั้นคือกายกรรม วาจากรรม มโนกรรมนั่นเอง ทำความคิดเป็นมโนกรรม พูด
ออกไปเป็นวาจากรรม ทำด้วยกายเรียกว่ากายกรรม คำว่ากรรมเป็นคำกลางๆ ทำดีเขา
เรียกว่ากรรมดี ทำไม่ดีก็เรียกว่ากรรมชั่ว เหตุุนั้นพระพุทธเจ้าจึงตรัสไว้ “เรามีกรรมเป็น
ของของตน มีกรรมเป็นผู้ให้ผล มีกรรมเป็นแดนเกิด มีกรรมเป็นผู้ติดตาม มีกรรมเป็น
ที่พึ่งอาศัย จักทำกรรมอันใดไว้ ดีหรือชั่ว จักต้องได้รับผลของกรรมนั้น” เราก็เลย
ลืมนะ ลืมเรื่องกฎแห่งกรรม ไปเชื่อกันเชื่อกันเชื่อหมอดู เขาก็เลยเรียกว่าเป็นสืลพัทตป
รามาส เชื่องมงายตื่นข่าว พระอริยสาวกตั้งแต่พระโสดาบันขึ้นไป ไม่มี เพราะทำนรู้
ความจริงแล้วว่า มันเรื่องของกรรม นี่เพราะฉะนั้นเหตุนี้เวลานี้ เวลาไหนดี เวลาไหนที่
กรรมมันพร้อมมูลนะที่เป็นกุศล เราจะย้ายอย่างนี้ คนขน คนย้าย รถราอะไร พร้อมมูล
ใหม่ เรียบร้อยทุกอย่าง ถนนหนทางสะดวกไปแล้วดี สบาย นั่นล่ะเวลาที่ดี ถ้าเป็น
ลูกตะหูกอะไรก็วิ่งวายนไปหมด แลมแรงๆร้อนๆขับออกไปไปชนดั่ง เบรียงออกมา เวลา
นั่นล่ะคือเวลาไม่ดี เพราะเกิดอุบัติเหตุอาจจะถึงเสียชีวิต นี่เหมือนเขาบอกว่า เอ้อ ต้อง
ไปสะเดาะเคราะห์ก่อนเดี๋ยวจะตาย พอไปสะเดาะเคราะห์กลับมารถชนกันตายอยู่ที่
ชลบุรี ถ้าไม่ออกจากบ้านเขาก็เลยไม่ต้องตาย กลับจากสะเดาะเคราะห์นี้ล่ะตาย ยังไม่
ถึงบ้าน เพราะอะไร เพราะไปเชื่อ ไม่เชื่อกฎแห่งกรรม นี่มีข่าวมีนะเมื่อ ๓ - ๔ ปีที่แล้ว

แถวชลบุรี หนังสือพิมพ์เขาหลง ไปสะเคาะเคราะห์ พอเรียบริ้อยเวลากลับจากลัทธิรถชนกันตายจริงๆ นี่เพราะฉะนั้นนี่ เหตุนี้ให้เชื่อกรรม เชื่อผลแห่งกรรม กรรมนั้นเป็นกลางๆ เมื่อเรารู้เรื่องกฎแห่งกรรมเชื่อกรรม ให้เจริญกรรมที่เป็นกุศล จะคิดจะพูดจะกระทำอะไรให้เป็นกุศล อย่าคิดอย่าพูดอย่าทำด้วยอกุศล อกุศลนี้เป็นอย่างไร อกุศลคือ ความโลภความโกรธความหลงนั่นเอง อย่าพูดด้วยความโกรธ อย่าพูดด้วยความโลภ อย่าพูดด้วยความหลง ให้พูดคำสัตย์คำจริง ให้คิดก่อน คิดก็คิดให้เป็นประโยชน์ อย่าคิดด้วยความโลภความโกรธความหลง ทีนี้จะรู้อย่างไรมันคิดด้วยความโลภความโกรธความหลง ก็ต้องฝึกสตินั่นเอง หัดระลึก เวลาคิดก็หัดระลึกให้รู้ว่าคิดอะไร เวลาจะพูดก็ให้ระลึกก่อน ในหลวงจึงเอามาทำ ให้คิดก่อนพูด จะพูดก็ต้องคิดก่อน ท่านจึงออกมาเป็น สกส. อยู่ปีหนึ่ง ในหลวงท่านปฏิบัติธรรม ท่านก็จึงเอามาพูดให้ฟัง เพราะเราได้ฟังสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ มีพระราชเสาวนีย์กับหลวงปู่เทสก์ ท่านบอกในหลวงปฏิบัติธรรม ท่านเคารพหลวงปู่เทสก์เป็นอาจารย์ ท่านพูดให้กันฟังที่ถ้าขาม เรานั่งอยู่ด้วยนี่ นี่ท่านพูดกันไป มันก็รู้ว่าในหลวงปฏิบัติธรรม เพราะนั้น สกส. เอย พระราชดำรัสเอย จึงมีเนื้อแห่งธรรมแฝงออกมาตลอด ถ้าเราสังเกตให้ดี เหตุนี้เราจะคิดจะพูด จะคิดก็ต้องมีสติให้รู้ว่าเราจะพูดอะไรคิดอะไร เราจะทำเราก็ต้องมีสติให้รู้ก่อน เพราะกายกรรมวจีกรรมนี้ การพูดการกระทำต้องออกมาจากมโนกรรมคือความคิดก่อน เหตุนี้ต้นขั้วมันอยู่ที่หัวใจอยู่ที่จิตนั่นเอง สติให้คุมจิตนั่นเอง ให้ระลึก รู้ว่าจิตมันตอนนี้มันไปคิดอะไรจะทำอะไร เป็นกุศลหรือเป็นอกุศล ถ้าเป็นกุศลก็เจริญชะ ถ้าเป็นอกุศลก็ให้ละชะ อย่าตามมันไป ถ้าทำตามมันโทษภัยจะตามมาหาเรา เหตุนี้ให้ฝึกฝนอบรม การฝึกสติไม่ใช่ว่าต้องมาอยู่วัด ฝึกสติได้ทุกอิริยาบถ ทุกการงานทุกหน้าที่ トラบใดที่เรายังมีลมหายใจเข้าออก トラบนั้นยังเป็นเวลาที่ฝึกสติได้ เพราะการเราเคลื่อนไหว ถ้าเราหัดระลึกรู้การเคลื่อนไหวมันก็เป็นสติ เราจะพูดเราก็หัดระลึก รู้ก่อนว่าเราจะพูดอะไร แล้วพูดออกไปอย่างไรก็ระลึกตามมันอีก ผิดหรือถูก มันก็เป็นสติอยู่ นี่จะทำอะไรก็หัดระลึกตามการเคลื่อนไหวตามมือ เดินก็ให้ระลึกรู้การเดิน นั่งก็ให้รู้การนั่ง มันก็เป็นสติ ไม่ใช่ต้องมาอยู่วัด ต้องมาเดินหนอ ยกหนอ อย่างหนอเหยียบหนอ ไม่ใช่ หรือไม่ก็ต้องมานั่งอยู่กับวัดอยู่กับวาตลอด ไม่ใช่ อันนั้นแค่ภาคหนึ่งส่วนหนึ่งเฉยๆ แต่ภาคใหญ่ส่วนใหญ่อยู่ที่บ้านนั่นเอง เราจะต้องตั้งแต่ตื่นนอนถึงลงนอนนี้หัดระลึก หัดระลึก ยิ่งระลึกมากเท่าไร ยิ่งมีคุณมีประโยชน์ต่อเรา เขาเรียกว่า

ธรรมที่มีอุปการะมาก ธรรมที่มีอุปการะมากคือสติ สัมปชัญญะคือความรู้ตัว เมื่อเรา
ระลึกแล้วเราจะรู้ว่าเราจะทำอะไร เราจะคิดในเรื่องอะไร มันจะรู้ตัวขึ้นมา เมื่อรู้ตัวก็รู้
ว่า สิ่งนั้นเป็นคุณหรือเป็นโทษ เป็นกุศลหรือเป็นอกุศล ถ้าเป็นอกุศลก็อย่าทำให้ละชะ
อย่าตามมันไป ถ้าเป็นคุณก็เจริญไปซะ ให้วิจยมันอยู่เรื่อยๆ ตามรู้ตามเห็นมันอยู่เรื่อยๆ
การที่เรามีสติตามรู้ตามเห็นทางมือ ทางเท้า ทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย ทาง
ใจอยู่เรื่อยๆ สติตามควบคุมตามระลึกอยู่ตลอด สมาธิย่อมตั้งมันเอง สมาธินี้เป็นสมาธิ
ที่เกิดในงาน สติเป็นสติที่ใช้งาน เป็นสมาธิเป็นสติที่อยู่ในการใช้งาน ใช้ใน
ชีวิตประจำวัน เป็นประโยชน์ แล้วเราจะเห็นความจริง เมื่อเรารู้ความจริงว่า อะไรเป็น
กุศลอะไรเป็นอกุศล อะไรควรเจริญอะไรควรละ มีสติ มีสมาธิ มีปัญญา นั้นละเขา
เรียกว่าสัมมาทิฏฐิเกิด เมื่อสัมมาทิฏฐิเกิดก็เท่ากับองค์มรรคจะได้เดินแล้ว เมื่อองค์มรรค
เดินไปถึงที่สุดของเขา ผลมันก็ต้องออกของเขานั้นเอง เหตุนี้พระผู้มีพระภาคเจ้าจึง
ตรัสต่อเหล่าสาวกว่า สมัยท่านเป็นพระโพธิสัตว์ ท่านได้พิจารณาความแก่ความตาย ทำ
อย่างไรจะไม่แก่ไม่ตาย อะไรเป็นเหตุให้เกิด อะไรจะเป็นเหตุให้ไม่แก่ไม่ตาย ท่านก็
พิจารณา ความเกิดมาจากอะไร นี่ท่านก็พิจารณา ความแก่ความตายจะทำอย่างไรจะละ
มันได้ ท่านก็พิจารณาความแก่มาจากชาติคือความเกิด ความเกิดมาจากไหน ก็เกิด
อุปาทานะยึดมั่นขันธ ๕ นั้นเองละ คือยึดมั่นขันธ ๕ ก็ต้องไปเกิด ถ้าไม่ยึดมั่นขันธ ๕
ก็ไม่ต้องเกิด ทีนี้ใครยึดมั่นในอะไรก็ไปเกิดตรงนั้นเองละ ถ้าเรายึดมั่นเรื่องสัตว์
เดรัจฉาน รักสัตว์มากๆ อยู่กับสัตว์มากๆ เวลาตายจิตมันเห็นภาพสัตว์ตรงนั้นมันก็ไป
เกิดเป็นสัตว์เดรัจฉานนะ มันก็แค่นั้นนะ มันยึดอะไรมันก็ไปเกิดตรงนั้นนั่นละ ทีนี้ถ้า
เราระลึกถึงทานศีลภาวนาที่เราทำอยู่ ทีนี้เวลาจิตจะดับมันก็ไปเป็นเทพเป็นพรหม ถ้า
อารมณ์สมาธิเกิดก็ไปเป็นพรหม ถ้าระลึกถึงบุญทานที่ทำอยู่ สมาธิไม่เกิด ก็ไปเป็นเทพ
ก็แค่นั้นนะ ถ้าคนที่มาสัตว์ตัดชีวิตจิตใจโหดร้าย โทสะเกิดเวลาจิตจะดับก็ไปนรก ก็แค
่นั้นนะ พวกห้วงนั้นห้วงนี้เป็นเปรตขึ้นมาก็ไปเป็นเปรต เท่านั้นนะ มันอยู่ตรงนั้นนะที่
เราอุปาทาน นี้ละความเกิด เกิดเพราะอะไร เกิดเพราะอุปาทาน นี่ท่านรู้ เมื่อรู้แล้วทำ
อย่างไรจะละมัน ต้องพิจารณาขันธ ๕ นี้ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณี่ละมันคือ
อะไร เมื่อพิจารณาแล้ว จะเห็น อ้อ มันก็แค่เรื่องของธาตุ ๔ กับธาตุรู้ ไม่ใช่เรื่องของเรา
รูปก็เป็นธาตุทั้ง ๔ เวทนาสุขทุกข์เฉยๆนี้ก็มาจากร่างกาย เวลาขึงกัมันก็เจ็บไข้ไหม
เวลานั่งนานก็เจ็บ เวลาป่วยมันก็เจ็บ เขาเรียกทุกขเวทนา นั้นละมันเกิดมีเหตุมีปัจจัย

จากร่างกายนี้ แล้วจะเป็นของเราได้อย่างไร เวลามันเป็นไข่มันก็ทุกข์ เวลากินยาเข้าไป ไข่มันลดมันก็หายทุกข์ เป็นเรื่องของเหตุปัจจัยทั้งนั้นไม่ใช่เรื่องของเรา เมื่อเห็นความจริงตรงนี้ เขาก็ค่อยค่อยๆวางนะ วางเวทนา วางรูปด้วยวางเวทนาด้วย วางเวทนา ความรู้สึกก็จะรู้ได้ ตัวรู้มันละคือตัววิญญาณ วิญญาณที่รู้ตามความเป็นจริงตรงนี้ วิญญาณที่จะไปรู้ตามความไม่จริงตามอวิชชาที่ไม่มี มันก็จะค่อยๆดับลง นี่สัญญา ความจำได้กับความหมาย มันหมายถึงรู้มันรู้มัน มันก็หายไปตามความจริงนะ ที่สอนมันอย่างนี้ มันก็เลยเป็นสัญญาไปทางสังขารธรรม นี่มันไม่หายไปทางโลกโภคะหลง เมื่อรู้ความจริงตรงนี้มันก็ค่อยๆจางคลายอุปาทาน ความคิดก็คิดไปเอาร้อยแสนล้าน หลับไปตื่นตื่นขึ้นมามันก็ไม่ได้ มันก็รู้ที่อยู่ว่า ความคิดมันไม่ใช่จริง เมื่อไม่จริงแล้วจะตามมันทำไม ก็ให้มันไปชะงักจบ ไม่เอามันวางมัน เมื่อจิตได้วางขั้น ๕ มันก็ไม่มีอะไรมาเกาะได้ เมื่อไม่มีเกาะมันก็ไม่เกิด ถ้ามันยังมีที่เกาะมันก็มีที่ เกิด ก็แค่นั้นนะ นี่พระพุทธเจ้าจึงพิจารณาให้ถ่องแท้ ให้พิจารณา เหตุนี้เราเป็นชาวพุทธมาเจอพุทธศาสนาแล้ว เป็นบุญลาภอันหนึ่ง เป็นลาภอันประเสริฐ เพราะการได้เจอพุทธศาสนานี้เป็นสิ่งที่ยาก การได้เกิดเป็นมนุษย์ก็เป็นสิ่งที่ยาก การอุบัติเกิดขึ้นของพระพุทธเจ้าแต่ละพระองค์ก็หายาก เหตุนี้เมื่อเราได้เจอแล้วอย่าประมาท ให้นำศาสนธรรมนั้นเข้าสู่ใจ ให้พิจารณาความจริงของกายของใจนี้ ให้เห็นความจริง เมื่อความจริงเข้าไปก็เหมือนแสงสว่าง เราไม่ได้ลบมืดนะ แสงสว่างมันที่มีมืดมันหายไปเอง อย่างหลอดดับไฟคูสิ พอเปิดปั๊บแสงสว่างมันขึ้นมามืดมันหาย ไม่ได้ลบมืด แสงสว่างมันเกิดต่างหาก เหตุนี้เราจึงต้องสร้างสติปัญญา ให้แสงสว่างเกิดขึ้นที่ดวงใจของเรา เมื่อแสงสว่างเกิดขึ้นที่ดวงใจ อวิชชาโมหะคือความมืดมันก็หายไปเอง ไม่ต้องไปลบมัน ไม่ต้องไปฆ่ามัน ทำแสงสว่างคือสังขารธรรม คือความจริงให้เกิดในใจนั่นเอง เมื่อเกิดแล้วความมืดบอดก็หายไปเอง เมื่อมืดบอดมันหายไป มันจะพาไปเกิดในภพภูมิต่างๆก็ไม่มี เพราะเหตุจิตนั้นมันมีแต่แสงสว่าง มันก็ไปแต่ที่สว่าง มันไม่ไปที่มืด ก็เท่านั้นนะ เหตุนี้ถ้าเราเข้าใจตรงนี้ อย่าหลงผิด แม้แต่วันคืนเดือนปี เลิกดูชะมันไม่มีประโยชน์ มันไม่มี เพราะมันไม่มีสมมติขึ้นมาว่าวันจันทร์วันอังคารเวลานั้นเวลานี้ ก็รู้อยู่แล้วมันสมมตินะมันของปลอม ตั้งชื่อขึ้นมาเฉยๆ แล้วไปหลงอะไรกับมัน ตกฟากนั้น ตกฟากนี้ ก็เลยไม่รู้เรื่องกฎแห่งกรรม ใจความหลงมกมายตัวนี้เลยบังเรื่องกฎแห่งกรรม เมื่อบังเรื่องกฎแห่งกรรม ก็เลยทำอะไรไม่ตรงตามกรรม ก็เลยกรรมนี้ละมันเลยผลักดัน ใจ

ศีลภาวนาเขาเรียกว่าเป็นกุศลกรรมนั่นเอง ทำยสุคนีก็ขอยุติแต่เพียงเท่านี้ ขอให้เราจดจำ
ไปวินิจฉัยพิจารณา.